

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Economía da Empresa		Código	662G01010
Titulación	Grao en Turismo			
Descriptoros				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalegoInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Empresa			
Coordinación	Mariz Perez, Rosa	Correo electrónico	rosa.mariz@udc.es	
Profesorado	Mariz Perez, Rosa	Correo electrónico	rosa.mariz@udc.es	
	Rodrigues Soares, Jakson Renner		jakson.soares@udc.gal	
Web				
Descrición xeral	O obxectivo principal desta materia é que o alumno observe a realidade empresarial do sector turístico, interpretea e poida extraer conclusións, tanto operativas coma estratéxicas. O contido da materia estrutúrase en tres partes. Na primeira parte analízanse os conceptos básicos acerca da empresa, o empresario e o ámbito empresarial. Na segunda parte abórdanse aspectos fundamentais sobre a dirección de empresas e a organización e na última se delimita a función financeira.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A2	Analizar a dimensión económica do turismo.
A5	Converter un problema empírico nun obxecto de investigación e elaborar conclusións.
A6	Ter unha marcada orientación de servizo ao cliente.
A10	Xestionar os recursos financeiros.
A11	Definir obxectivos, estratexias e políticas comerciais.
A12	Dirixir e xestionar (management) os distintos tipos de entidades turísticas.
A13	Manexar técnicas de comunicación.
A26	Planificar e xestionar os recursos humanos das organizacións turísticas.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Comunicación oral e escrita en lingua nativa.
B3	Resolución de problemas.
B4	Razoamento crítico.
B5	Compromiso ético.
B6	Aprendizaxe autónoma.
B7	Adaptación a novas situacións.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
coñecer técnicas de dirección	A2	B1	C1
	A5	B2	C2
	A6	B3	C3
	A10	B4	C4
	A11	B5	C5
	A12	B6	C6
	A13	B7	C7
	A26		C8
Aprender a traballar en equipo	A2	B1	C1
	A5	B2	C2
	A6	B3	C3
	A10	B4	C4
	A11	B5	C5
	A12	B6	C6
	A13	B7	C7
	A26		C8
Ser capaz de comunicar oralmente y por escrito	A2	B1	C1
	A5	B2	C2
	A6	B3	C3
	A10	B4	C4
	A11	B5	C5
	A12	B6	C6
	A13	B7	C7
	A26		C8
Pensamiento y análisis crítico	A2	B1	C1
	A5	B2	C2
	A6	B3	C3
	A10	B4	C4
	A11	B5	C5
	A12	B6	C6
	A13	B7	C7
	A26		C8
Coñecer o funcionamento dunha empresa	A2	B1	C1
	A5	B2	C2
	A6	B3	C3
	A10	B4	C4
	A11	B5	C5
	A12	B6	C6
	A13	B7	C7
	A26		C8

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 2: A empresa. Comportamento	2.1 A empresa como nexo de contratos 2.2. Supostos de conducta/comportamento 2.3 Tipos de empresas

TEMA 3: O entorno empresarial.	3.1 Os factores do entorno xeral. 3.2 Os factores do entorno específico. 3.3 O análise DAFO e 5 formas de Porter 3.4 A extratexia competitiva da empresa. 3.5 A responsabilidade social e medioambiental.
TEMA 4: Factores de localización e dimensión da empresa.	4.1 Factores de localización. 4.2 A dimensión da empresa. 4.3 Extratexias de crecemento: crecemento interno e externo. 4.4 Cooperación entre empresas. 4.5 As empresas multinacionais, globalización e deslocalización.
TEMA 5: A Dirección na empresa	5.1 A función directiva: niveis directivos. 5.2 Proceso directivo. 5.2.1 Planificación: etapas, obxetivos e estratexias. 5.2.2 Organización e estrutura organizativa. 5.2.3 Control: fases, tipos e ferramentas. 5.3 Estilos de dirección e liderazgo.
Tema 6: O patrimonio da empresa e os seus Estados Financeiros.	6.1 Patrimonio. 6.2 Elementos patrimoniais. 6.3 Clasificación do patrimonio: o balance de situación. 6.4 A conta de pérdidas e ganancias.
Tema 7: Subsistema Financeiro	7.1 A función financeira e recursos financeiros. 7.2 A financiación externa a curto prazo. 7.3 A financiación externa a longo prazo. 7.4 Financiación interna e autofinanciación. 7.5 Os proxectos de inversión e criterios de selección de inversións: métodos (VAN y TRI)
Tema 8: A empresa turística.	8.1 Definición da empresa turística. 8.2 O sector turístico. 8.3 Tipos de empresas turísticas. 8.4 Empresas de transportes. 8.5 Empresas de aloxamento. 8.6 Empresas de distribución: as axencias de viaxe.
TEMA 1: A empresa e o empresario	1.1 A empresa como realidade económica e social. 1.2 Concepto de empresa. 1.3 Os elementos da empresa. 1.4 Funcionamento da empresa. Areas básicas. 1.5 Os obxetivos de la empresa. 1.6 A responsabilidade social da empresa: RSC; a ética de los negocios. 1.7 O empresario.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Traballos tutelados	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	2	46	48

Sesión maxistral	A4 A5 A6 A7 A12 A8 A9 A10 A11 A13 A14 A2 A3 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	21	22	43
Estudo de casos	A4 A5 A6 A7 A12 A8 A9 A10 A11 A13 A14 A2 A3 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	16	0	16
Presentación oral	A4 A5 A6 A7 A12 A8 A9 A10 A11 A13 A14 A2 A3 B13 B12 B11 B10 B9 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	2	8	10
Proba mixta	A4 A5 A6 A7 A12 A8 A9 A10 A11 A13 A14 A2 A3 B13 B12 B11 B10 B9 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	1	30	31
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	A partir dos temas abordados nas sesións maxistrais propoñerase a realización de traballos que consistirá na análise dunha empresa turística. Ao inicio da materia daranse as directrices precisas. O traballo desenvolverase polo alumnado, atendendo ás indicacións que se proporcionen a través da atención personalizada do profesor aos diferentes grupos.
Sesión maxistral	Explicaranse os contidos que conforman o marco teórico da materia mediante a exposición oral, guiada co uso de presentacións, medios audiovisuais e cuestións dirixidas ao alumnado coa finalidade de favorecer a súa aprendizaxe.
Estudo de casos	As actividades de estudo de casos tratarán sobre situacións reais centradas no ámbito turístico. Deste xeito, o alumno aplicará os coñecementos adquiridos durante as sesións maxistrais mediante a participación activa e alcanzará un maior coñecemento da realidade. Para valorar a asistencia ás clases, as devanditas actividades poden ser realizadas en calquera día, hora e non necesitan de aviso previo ao alumnado. Esta metodoloxía pode substituírse por ApS, de ser posible.
Presentación oral	Expondranse en grupo na aula un tema/epígrafe de teoría asignado polo docente.
Proba mixta	Realización dun exame final a través dunha proba escrita que versará sobre aspectos teóricos, prácticos ou teórico-prácticos correspondentes aos temas desenvolvidos na aula (test de resposta múltiple e dúas preguntas cortas)

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Estudo de casos Traballos tutelados	A atención personalizada que se describe en relación a estas metodoloxías concíbese como aqueles momentos de traballo presencial do alumno e profesor. Por este motivo, a participación do alumnado é obrigatoria. A forma e o momento en que sexan desenvolvidos indicárase en relación a cada actividade ao longo do curso segundo o plan de traballo da materia.
--	---

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	A4 A5 A6 A7 A12 A8 A9 A10 A11 A13 A14 A2 A3 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	En relación co estudo de casos valorárase: A comprensión da situación presentada considerando a diversidade e complexidade dos factores que inciden no ámbito turístico. A profundidade da análise atendendo ao marco teórico traballado na materia. A capacidade de síntese e de adecuación das propostas de acción como resposta á situación presentada. Expondrase oralmente un tema asignado polo docente. Este componente poderase substituír por un ApS con unha organización do entorno, se fora posible.	10
Traballos tutelados	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	Valorárase a orixinalidade, o rigor metodolóxico, a profundidade do contido e a utilización de fontes documentais aceptadas. Expondranse oralmente e se realizará en grupos.	20
Proba mixta	A4 A5 A6 A7 A12 A8 A9 A10 A11 A13 A14 A2 A3 B13 B12 B11 B10 B9 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	Para aprobar a materia é imprescindible que o alumno alcance un mínimo de 4 puntos sobre 10 no exame final (e, por suposto, obter unha nota media final de 5 ou superior)	60
Presentación oral	A4 A5 A6 A7 A12 A8 A9 A10 A11 A13 A14 A2 A3 B13 B12 B11 B10 B9 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	Presentación en el aula de un tema/epígrafe de teoría asignado por el docente. Poderíase substituír por unha exposición si se realizara o ApS	10

Observacións avaliación

Esta estrutura emplearase tanto para a primeira como para a segunda oportunidade (e adiantada) e tanto para o alumnado a tempo completo como para os de tempo parcial. Así, para a segunda oportunidade (e adiantada), o alumnado que non superase a materia na primeira oportunidade debe realizar o exame na data establecida e pode revisar/mellorar ou realizar as actividades dos outros componentes da avaliación, aínda que se garda a nota correspondente á avaliación continua para a segunda oportunidade e para o curso académico seguinte. A calificación de Non Presentado corresponde ao alumnado que non realiza o exame (todas as oportunidades). A realización fraudulenta das probas, unha vez comprobada, implicará a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta e respecto da materia en que se cometese: o/a estudante será cualificado con suspenso (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta da primeira oportunidade, se fose necesario.

O plaxio detectado nalguna das actividades de avaliación continua (revisarase co programa Turnitin) supondrá a calificación de "0" nese componente de avaliación

o ? Alumnado con recoñecemento de dispensa académica de exención de asistencia? será evaluado do mesmo xeito.

A materia poderá ser adaptada ao estudantado que precise da adopción de medidas encamiñadas ao apoio á diversidade (física, visual, auditiva, cognitiva, de aprendizaxe ou relacionada coa saúde mental). De ser o caso, deberán contactar cos servizos dispoñíbeis na UDC/no Centro nos prazos oficiais estipulados de maneira previa a cada cuatrimestre académico, coa Unidade de Atención á Diversidade (<https://www.udc.es/cufie/ADI/apoioalumnado/>); no seu defecto, coa tutora ADI da Facultade de Turismo. Segundo se recolle nas distintas normativas para a docencia universitaria, deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, bibliografía de autores/ass de ambos sexos, etc). Traballarase para identificar e modificar prexuízos, situacións de discriminación e actitudes sexistas paracorreixilas e fomentar valores de respecto e igualdade.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Ivancevich, J. & Konopaske, R. (2011). Organizational Behaviour and Managemnet. Mc Graw-Hill - Batemen, T. & Snell, S. (2013). Management. Guerras Martín y Navas López (2015): La dirección estratégica de la empresa. Teoría y aplicaciones. Ed Thomson-Reuters, Civitas. 5ª edición Parra López y Calero García (2006): Gestión y dirección de empresas turísticas. Ed. McGraw-Hill, Madrid ARANDA HIPÓLITO, A. (1998): "Dirección financiera para empresas turísticas (Inversión y Financiación)". Ed. Centro de Estudios Ramón Areces S.A. Madrid. CASANUEVA ROCHA, C., GARCÍA DEL JUNCO, J. y CARO GONZÁLEZ, F.J. (2000): "Organización y gestión de empresas turísticas". Pirámide. Madrid. SUÁREZ SUÁREZ A.S. (1996): "Curso de introducción a la economía de la empresa". Pirámide. Madrid. BUENO CAMPOS, E, et all. (1997): " Economía de la empresa. Análisis de las decisiones empresariales". Pirámide. Madrid. CUERVO, A. (1996): "Introducción a la administración de empresas". Civitas. Madrid.
Bibliografía complementaria	AGUIRRE SABADA, A. (1992): "Fundamentos de economía y administración de empresas". Pirámide. Madrid. ARANDA HIPÓLITO, A. (1994): "Gestión técnica-económica de hoteles". Ed. Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid. DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A., et all. (1990): "El subsistema productivo de la empresa: problemas y fundamentos teóricos". Pirámide. Madrid. SUÁREZ SUÁREZ, A. S. (1998): " Decisones óptimas de inversión y financiación en la empresa". Pirámide. Madrid. Burgos Pavón, Garbayo Blanch y Alonso Prieto (Coords, 2017): Código Franquicia. Ed Pirámide Bateman y Snell (2013): Management. Ed McGraw-Hill.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Introducción a Economía/662G01002

Introducción ao Turismo/662G01009

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario
Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías